

Մանգրամի Թիֆլիս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

1866 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20 ՍԱԼԸ

ՆՈՒՄԵՐՈ 229

Մանգրամի Թիֆլիսի համար 6 համարի սենյակ 300
հիմնով վերջին, սենյակի գլխավոր լուսավորության
իշխան օլարազ, 200 ղշ՝ օլուզ, տված այլը 100 ղշ՝ օլա-
րազ, վեճիկների տարի 30 ար փարայա սալթըլաճագ արք:

Կանաթներ պեճեր սալթըլաճագ, պի-
րիսի տեճատա 5, իրիսի տեճատա 2,
վե իւլիւնիւ վե սալթըլաճագ տեճատա 1
էր զուրուշ տվեճագ արք:

Մեքենա վե սալթըլաճագ, Պէյ-օլուստա տաղու-
467 նիւմբուլա խանտե ԼԵՎԱՆԹ ՆԵՐՍԱՏ Թագի-
նէսիւտե, Կարապետ 8. Փանոսեանէ կեօնտեթիւճե արք:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՆԻԼԻՑՅԷ

ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՎԷ ԵՈՒՆԱՆ ՀԻԻԳԻՄԵԹԻ

« Երևան հիւքիւմէթի Թարափընտան Կի-
րիտ զօրպալարընա Բիրէատան, Շիրատան,
վե Երևանիսթանըն սայիր իսկելէրինտէն
իմտալար կեօնտեթիւմէսինէ միւսամէհա օ-
լունուպ, վե սինօրտալ պուլունան մանէլ-
լէրտէ հէրքէսին Թահրիք իտիւմէսինէ գար-
չը: Պապը-Ալի Թարափընտան Երևան հիւ-
քիւմէթինէ պիր նօթա կեօնտեթիւմիլ օլմասը-
նա տայիր պու կիւնլէրտէ հէրնէ դատար պէն-
էլ էհալի պիր Թէվաթուր կեզմէքտէ իսէտէ
սահիւ տէյիլ տիր: Փագաթ, էստար մատ-
տէ պաշգա կիւնա տըր: Շէյլէ քի կէշէն
չարշէմպիհ կիւնիւ, տէյիլ Աթիսեհա, իլլա
Լօնտարեհա, փարիսէ վե Սէն-Բէթէրպուր-
կա Պապը-Ալի Թարափընտան պիրէր գըթա
նօթա կեօնտեթիւմէք, Երևան հիւքիւմէ-
թինէ, մէզքիւր իքի խուսուտա տալի
մէտիսալի պուլունմասը գըմնմտա թէշէքթի
օլունմուշ, վե տիւվէլի համյէլի միւշարիւշ-
հիւմա Թարափընտան մէզքիւր խուսուտալարըն
էօնիւ ալընմասընա հիւմէթ օլունմասընը Թագ-
տիրտէ, իլէրուտէ տէվէթէն պէյնիտէ գա-
թը մուսուլէյէ տէպէպիյէթ վիւթէէկի իւ-
թիւմալի տալի պէհան գըլընմը տըր: Պիլիմ
ալտըրմըզ մալիւմաթա նէզարէն, Ալի բաշա
հազրէթլէրի Թարափընտան, Թէստալիատա
տալի օ Եօլտա էնվայի ֆէստալարա սէպէ-
պիյէթ վէրիլտիկինէ տայիր տէլայիլ իպրազ
օլունմաճագ տըր: Բաշայի միւշարիւշէ հազ-
րէթլէրինէ թաստիգ պուլունուտալարընա
կէօրէ, Երևան հիւքիւմէթի Թարափընտան,
էօյլէ պիր գաթը մուսամէլէյէ արգու վե մէյ-
լան էսէրլէրի կէօթէրիւմիլ տիր: Ալի բա-
շա հազրէթլէրի չիմտիտէն պէհան իթմէք-
տէ տիր քի, Երևան վիւքէլասը, էօյլէ ֆիթ-
նէքէարլըզարտան ֆայիտէհապ օլմազլըզ
իւմիլիտէն քեհամլէն սարֆը նազար իլէ-
մէլի տիր: Ղիւրա կէրէք Զաթը հազրէթի
ֆատիլչահի, վե կէրէք իսլամ վե իրիթիեհան
էհալիլէրի քեհաֆէթէն, հէր նէ օլուր իսէ
օլուն, մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէն

պիր բարմադ տալի եէր զայպ իթմէմէքլի-
յէ գալիէն գարար վէրմիլէրտիր: Մէզքիւր
նօթատա, Պապը-Ալի Թարափընտան մու-
հարէպէյէ տայիր սէպէպիյէթ վէրիւմէք գըմ-
նընտա ալա պիր նիյէթ ու արգու պու-
լունմասընը, Ֆադաթ Երևան հիւքիւմէթի
Թարափընտան սէպէպիյէթ վէրիլտիկի Թագ-
տիրտէ տալի գաթան թէտտ օլունմաեղպ
գապուլ օլունմաճագ տալի պէհան գըլըն-
մը տըր:

« Ալի բաշա հազրէթլէրի, քէնտի նօթա-
լարընը, տիւվէլի համիյէթ Թարափընտան պիլ
իթիթիֆադ Երևան տէվէթինէ պիր սուրէ-
թի գալիյէտէ իսթար իլէ, միլէթիք հու-
զուզունա մուլաֆըզ սուրէթտէ հարէքէթ
իսիպ, վե պուլունան մուհէտէնամէլէրին
րուհունա թիպէթի Թամմէ իլէմէսինի Թէք-
լիֆ իտէճէքլէրի արգուսիյէ իթմամ իլէմիլ
տիր: »

Իլէմիլ:

— Տիւնքի կիւն Ֆրանսա սէֆիրի Միւ-
սիւ Պուրէ Ճէնապլէրի սէրայը հիւմա
եռնա կիտէրէք, Զաթը շէվէթէթիւմա-
թը հազրէթի փատիլչահիէ քէնտի շէ-
հատէթնամէսինի Թագտիր իթմիքտէն
սօնրա, Պապը-Ալիէ կէշիլ, վե գաթը
հազրէթի վէքեալէթէնահի, վե սայիր
վիւքէլայի ֆիլսամ հազարաթը իլէ տա-
լի միւլազաթ իլէմիլ տիր:

Իլէթիթիլիկի կէօրէ, միւշարիլէյի
Ճէնապլէրի հազրէթնա ֆէվէ էլտաէ ա-
լայ վե իլթիֆաթ իմրասը կէօրիւմիւշ
տիր: շէյլէ քի քէնտիսի սէրայը հիւմա
եռնա տան իքրամէն կէօնտեթիլիլ օլան,
վե Զաթը շահանէյէ մախուս պուլուն-
ան տէօրթ աթըլ պիր ֆայթօնա սիւար
օլտուգտան պաշգա, սէֆարէթիսանէլէ-
րի Թագըմլարը տալի, քէզալք սէրայը
հիւմաեռնա ֆայթօնալընտան օն պէշ
գըթա գատար ֆայթօնալար իրքեպպէն
կիթմիլիլէր, վե սէրաեը հիւմաեռնա

մազհար պուլունուտալըն իլթիֆաթըն
ըլվայէթինի իշիտէմիլ իսէքտէ, Պապը
Ալիէ ալիմէթլէրինտէ, հէր գարազու-
խանէ էօնիւնտէն կէշիլքլէրինտէ, վե քէ-
զալք Պապը-Ալի նէզարիտէ սսկէրլէր վե
գապլիլէր սաֆալէթ սէլամա տուր-
մուշար, վե հաթթա ֆայթօնալարտան
էնտիքլէրինտէ վե պիլտիլքլէրինտէ, մու-
զիգալար չալմմը տըր:

Զաթը հազրէթի ստատրէթէնահի
վե վիւքէլայի ֆիլսամ հազարաթըլա միւ-
լազաթլարընտա, Շարգըմըզա մախուս
օլան քահվէ վե չըպուզ իքրամլարընտան
սօնրա, նէֆիս շէրպէթլէր իլէ տալի
Թէքրիմ գըլընմըլար տըր:

Տէվէթի ալիյէ տէյիլտէ գէպանտի-
լազլըզ իթմէյէ հէր սաաթ վէսիլէ ա-
լամադտա օլանլարա իսահ նախահ վե-
րիլմէքտէ օլան վէսիլէրտէն պու տէֆա
իսէ պիրիսինին տալի սայրսը էքսիլմէսի-
նէ աճիգանէ սէպէպ օլմադ արգու վե
նիյէթիլէ, մէզքիւր միւլազաթ վագ-
թինտէ վուզու պուլունուշ օլան պիր ու-
ֆադ գուսուր իւզէրինէ, Պատրազամ
տայիրէսի հիւսնի նիգամը նէզարէթինէ
պօրճու պուլունան զաթ հէր քիմ իսէ,
նազարը տիգըլաթըն խալիսանէ տալէթ
իտէրիլ: շէյլէ քի, մէսմուլիմիգտէ էկէր
եանլըլըզ եօգ իսէ, շէրպէթլէր իշէր-
տէն տիշարը չըգալընտա, պազը քիմէս-
նէլէր: . . կիւեհ էօմիւրլէրինտէ հիշ
շէրպէթ կէօրմէմիլիլէր կիլի, « տիվարլա-
լըն տալի կէօզիւ վար տըր » տարպը մե-
սէլինի խաթըրտան չըգալարադ, գատէհ-
լէր տէրունիլտէ արթմըշ օլան շէրպէթ-
լէր իւզէրինէ իւշիւշմիւշէր, վե պու-
հալտէ պիր Թագըմ սէթիլմէլէր կէօր-
միւշէր տիր: պու սէ յիթիլէրին իշիտէ
իսէ էվրոպալը տալի պուլունմաճագ իւ-
թիւմիլին խարիճինտէ տէյիլ տիր:

էր եւթադանլարընը չէքիւ, էկէր պիր մէծիտիյէ տախի մէյտանաէն գալորըըըըը իսէ, հազըրուտուն ճէմիսինի տողումաւ եա հազըր օրտուգլարընը պէեան իյէտի. լէր. Պէօյլէճէ գապիթանըն իչէրու կիր. մէսինէ տէկին թրարէգայա էլ լուրուլա մատը, վէ օլ վազըթ քեաֆֆէյի էչեա քօլիս թարաֆընտան գապթ օլունուպ, տիւքքեան տախի մէօհլըրէնտի, օլուն. ճուլար իյէ սէյիթիլէր տախի ղայէթ ի նանըմագ սուրէթտէ ալթ իւսթ օլարադ, պաշգա պիր գաբուտան գաշմըշլար իտի. Մէկքիւր տիւքքեանըն եանընտա պու. լունուպ վէ օնա իլհագ օլան գաֆէ Շան. թան տախի, իէք հագգը վէ նիգամա մուլթապըգ տէյիլ իսէտէ, գարաւորտը.

«Լիլէր Մ. Եննիտիւնեա վէ քէնաի ա միրի, շու մաղաղալար քէսրէթինէ գարշը, օնլարըն միլլէթճէ պաշտպանութիւնու հէրնէ տախի օլա, քէնտի ֆիլ թու հաթ. լարընը տէվամ իտէրլէր իսէ, էքքեաբը ամմէ, շու հիւքիւմէթլէրինին էօլլիւ. սիւպիւլիւնիւ ալթ իտէճէք տիր.»

Լէլիւ.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

«Շիրքէթի խայրիյէ ալէհինաէ շիմտի. յէ գաւառը ղազէթալարտա չօգ շէյլէր եազըմըշ իսէտէ, միգաւորի քիֆայէտէ իսահաթ կէօրիւլէճէք եէրտէ, տահա ղեեաւտէ թէչէքքիլէր չօղալըշ, վէ հաթթա թարաֆըմըգա պապը խու. սուսլար թէպիլդ վէ իֆատէ գըլընմըշ իտուկի շէյլէ աուրոււն, պու տէ. ֆաքի 441 նիւմէրօլու թաափըրի էֆ. քեալուտա պիլայէթ տէրէճէտէ տիգգաթ վէ միւթալաւեա շաեան օլտուղու հալ. տէ, շու աթ իտէքի պահա օգոււնմուշ օլ. տուղունտան ալնէն տէրճ իտէրիլգ.

«Շիրքէթ իտարէսինին կէչէն նիւմէրօ. մուղտա տէրճ օլունան ճէվապընա մու. գապիլ միւթէրիլթ թարաֆընտան վէրի. լէն վարագա տըր.

«Անատօլու սահիլինտէ վարօր իշլէթ. մէքտէ Շիրքէթի խայրիյէնին միւթէգիլի օլան ուսուլտան տօլայը, թաափըրի էֆ. քեալար վասթթաւըյա էնպարը ումուլի. եէյէ արգ իյէտիկիւմ շէքեայէթէ գարշը, Շիրքէթի մէգքիւրէնին վէրտիկի ճէվապ. Թաափըրի էֆ. քեալարըն 446 նիւմէրօլու նիւսիւսինտէ կէօրիւլիւլ, վէ միւնտէ. թիճաթը հազըգաթէն մուճիպի թէաճ. ճիւպ օլմուշ տուր.

«Միւսթաղնիի թէքրար օլտուղու իւգ. ղէ, մալիւմաթ վէ մէվղուաթը պէշէրի. եէնին քեաֆֆէսի, իսթիեաճաթը մէ. տէնիյէէյի իֆա իչին իթթիսազ օլուն. մուշ պիր թազըմ վէսայիթտէն իպարէթ օլուպ, պիր մէմէքէթտէ պիր սանա. աթ վէ եա թիճարէթ վէ սայիլէնին իմ. թիպալը ինհիսարինէ նայիլ օլանլար, հէր հագգ. պիրտէ վազիֆէյի իճապ իտէճէ.

կինի տայիմա բիշ նազարտէն ալորմալըպ միւնֆէրիտէն իճրաւընա թէահիւտիլլէ. տիկի իւրտմէթին հէր տիւրիւ մէշադ. գաթ վէ մազարաւթընա թէհամիւլ իյթ. մէք լազըմ կէլիլ. Շիրքէթի խայրիյէ ի. սէ, պիր իմթիյազը մալսուս իլէ, Պ. ղադ-իչինէ սէյր ու սէֆէր թիճարէթի. նի քէնտիսինէ հասը իթտիկի ճիհէթլէ. հէր մէվսիմտէ հէր իսքէլէյէ պիրէր վա. րօր օղրաթմաղա մէճպուր տուր, իշլէ. միւստայի աճիղանէմ պու գայիտէ իւգէ. ղինէ միւսպթէնի օլուպ, հալ պու քիվէրի. լէն ճէվապտա պու մէճպուրիյէթ պահ. սընտա, վէ կէրէք Անատօլու իսկէլէ. ղինէ սապահլարը քէօրիւտէն, վէ ագ. շաալարը եօգարտան պիրէր վարօր օլ. րաւաղըղընըն լուղումի հագգընտա պիր կիւնա թարիլդ տէր մէեան օլունմատը. ղընտան, էսաղը տափանըն սիւքիւթ իլէ իղրար իտիլմիշ օլմասընա կէօրէ, Շիրքէթ իտարէսի թարաֆընտան իրատ օլունան ազար վէլէլ թէսլիւմ օլունսա պիլէ, ի. ֆատաթը աճիղանէմին հիւքմինի իգաֆ իտէմէյէճէկի մէյտանտէ տիր, Մա մա. ֆիհի, աղարը մէգքիւրէնին տախի նէ տէրէճէրտէ շաեանը պահա վէ թարիլդ օլտուղունու իֆատաթը աթիեէ իսպաթ իտէր.

«Շէօյլէ քիլ էվլէլա Շիրքէթի խայրիյէ եազ մէվսիմինին կէօթէրտիկի լուղում. ճիհէթիլլէ, մէվճու. տ օլան վաթօրլարընը գըշըն թամիր իթտիրաիկինի մուգատտէ. մէի գմէալ իտիյօր իսէտէ, սէնէնին պիր նըսֆընտա, եանի թէմէթթիւին քէսրէ. թի հէնկեամընտա, խըտմէթինին իֆա. սընա եէթիչէպիլլէք պէհանէսիլլէ նըս. ֆը ախըրընտա, եանի թէմէթթիւին գըլ. լէթի վազթիլտէ վուգուա կէլէն նօգսա. նընըն մաղըր թուլթուլմասընը նէ» հագգ իլէ տէր միեան իտէր.

«Պօղադ-իչինէ կիտիպ կէլմէյէ մէճ. պուր օլանլար իչին, եազ իլէ գըշըն հիչ. ֆարգը վար մը տըր, Սանիէն, ղեքը օ. լունան ճէվապնամտէ մէվճու. տ օլան վա. րօրլարտան իւչիւ, տէր աթթի թամիր պուլունտուղունտան պահա օլունարագ, Անատօլու սահիլինին վարօրտուգ պլա. գըլմասը, վէսայիթին նօգսանընա համ. օ. լունմագ իսթէնիլլիւ տիր. Հալ պու քիլ. Շիրքէթին կէրէք ղազէթալարտա վէ կէ. ղէք սուրէթի մալսուսէսինտէ նէշը իթ. տիկի իլանը ախիլինտէն աւլաշըլտըր իւգ. ղէ, միւթէսարըրըֆ օլտուղու օն սէքիլդ վարօրտան սէքիլդ Պօղադ-իչինէ, վէ իւ. չիւ իւսկիւտարա, վէ պիրի Ատաեա իշ. լէմէքտէ օլուպ, իւչիւտէ թամիրտէ իսէ, եինէ իւչ գըլթա ֆաղա վարօրու գալը. եօր. Թահգըգը աճիղանէմէ կէօրէ, պու վարօրլար պիր եէրէ իչլէտիլմէքսիլին, իհթիեաթ նամըյա թէվգըֆ իտիլմէքտէ տիր. Հալ պէօյլէ իքէն վէսայիթին նօգ. սանընտան նաւը պահա օլունա պիլլըր.

«Ալալիսէն, Շիրքէթ ֆաղա վարօր պու. լունտուրտուղու հալտէ, պէհէրի իչին երլտա պին քիսէ գաւառ մէսարիֆէ միւհթաճ օլաճաղը, վէ իսթիհլաքը նու. գուտ շէրան վէ ագլէն ճայիլդ օլմաեաճա. ղը պէեան իտիլլիչ. վէ ֆագաթ շուրտ. սը միւթալա իտիլմէմիշ տիր. քի, Շիրքէ. թին հայիլդ օլտուղու իմթիեազ սայէսին. տէ հասը իթտիկի թէմէթթիւ մաղամը. նը, վարագայի աճիղանէմտէ տէլայիլիւ ա. տիտէ իլէ իսպաթ օլունտուղու իւգըր, թիճարէթ նիսպէթի թաալիյէսինին ֆէվ. պինտէ օլտուղու, վէ գըշըն Անատօլու սահիլինէ իսթէնիլլիւ կիպի վարօր իշ. լէթտիկի հալտէ, վէլէվ պազը մէրթէպէ միւթէգըրուր օլա տախի, եազ մէվսիմին. տէ հասը իթտիկի ֆէվայիտէ գըլեաւէն, շաեանը պահա օլմաեաճաղը մէյտանտէ իքէն, ֆարագա մասրաֆընը գօրուտամա. եաճագ սուրէթտէ գարար իթսէ պիլէ, թէրքի իմթիեազ իթմէյիպտէ, վազիֆէ. սինին իֆասընտա իսթիեաբընօգսան իթ. մէք, եանի քէնտի թէմէթթիւին մու. հաֆագա իչին, ումուլի իղրար իյլէմէք շէրան վէ ագլէն ճայիլդ մի տիր.

«Պիրտէ շուրասընա ֆէվգ էլ ղայէ թէ. աճճիւպ օլունուր քի, շիրքէթ Պօղազ իչինին հէր իսկէլէսինէ եազ լը գըշըն պիր վարօր օղրաթմագտան աճիլ իսէ, նէ սէպէպլէ պիր գաշ սէնէ էվլէլ աւալարըն թարիլլին տախի իմթիեազընա իսխալ իթտիրմիշ տիր, Մէսէլա վարօրլարընտան պիրինին մաքինաճըսը մաքինա խըտմէթի. նի նէֆօինէ հասը իթտիկի հալտէ, վա. ղիֆէսինին թէմամիի իֆասընա իգթիտա. ղը քեաֆի օլմատըղընը պէյան իթսէ, վէ աւընլէ պէրապէր տիւմէնճիլիկիտէ իս. թիսա իթմէք իսթէսէ, Շիրքէթին իտա. ղէսի գայիլ օլմը մը.

«Շիմտի իտարէսի իմթիեազընըն հու. տուտու ապիեէսինէ ալտէթլէ, Ատա թարիլլինի թալիպլէրինէ թէրք իտէրէք. օրաեա իչլէթտիկի վարօրու, Անատօլու սահիլինէ թախսիս իյլէմէսի թէրիֆ օ. լունմագ լազըմ կէլսէ, պունա մուլտի. ֆէթ իչին Ատա թարիլլի Անատօլու սա. հիլինտէն տահա թէմէթթիւլիւ օլտու. ղունու պէեան իթմէքտէն պաշգա նէ. էօգը պուլապիլլի. Եալընըգ մէնաֆիի ղա. թիյեէեէ թիսեթթ մուլթապըգը հագգա. նիյեէթ մի տիր.

«Քապիէն, Պու սէնէ եէ կէլինճէեէ գա. տար, Անատօլու սահիլինէ գըշըն վարօր իչլէթտիլլմէտիկինէ, պիր թարաֆտան թարիլդ վուգու պուլմատըղը, Շիրքէ. թին վարագատընտա պէեան օլունարագ, ուլուգու համիյեթթիւմ պու սէնէ» մի հա. ղէքէթ իթտիկի սիւալ օլունմուշ տուր. էվլէլէքի վարագատան տախի աւլաշըլտը. ղը իւգըր, Պօղադ-իչին օլմատըղմտան, էվլէլէքի սէնէլէր պու եօլտա շէքեաեէ. թէ իպթիտարըմը իճապ իտէճէք պիր սէ.

պէս զօհուր իթմէմիշ, վէ կէշէնտէ իսէ, ազրապամտն պիրինին վէֆաթը իւզէրինէ ճէրէնտն իտէն հայեաթը մալիւն, վարազամըն թահրիրինէ պախս օլմուշ տուր: Պուշտան պաշգա պիր սուշի իսթիմալ դատիրմ թէամիլ վէ թէխիր շէքեաեաթ իլէ հագգ վէ սէվապ հիւք միւնէ կիրսէ իտի, տիւնեաեաթ իսլահաթ քէլմէսինին մանեաթ օլմամագ լազըմ կէլիր իտի: Տալանըն թէխիրի պաթըլա նընա սէնէ՞մ մի օլուր:

«Խաւսիւն, պու գըշ Անատօլու սահիլինէ բազար կիւնլէրի պիրէր մախսուս վաբօր իշլէթ տիրիլտիլի ճէմիլէ սուրէթին տէ պէտան օլուսմուշ իսէտէ, հէր իտարէ միւճէրլէտ վազիթէսինին թէմամիի իֆասիլէ, մէսուլիլէթ տէն գուրթուլապիլիր: Եօգսա նօգսան մէյտանտէ օլուսմա, սալիթէ նիսպէթլէ էհվէն օլաւտա, միւթէրիլի ազլէն վէ դայիտէթ իսքեաթ իտէմէգ:

«Սատիսէն, Շիրքէթ իտարէսի շէհիր բօթասընա աթտըղըմ վարազաեա նագլի քէլամ իտէրէք, պու վարազա մախսուս աւտամ իլէ, իւսկիւտարա կէօնտէրիլսէ, վէ օ աւտամ հայվան իլէ Գանլըճաեա կիթմիշ օլսա, չաղըլան զաթ օ կիւն սապահլաեըն սօն վաբօր իլէ իսթանպօլա եթիլիլէպիլէճէկինի տէրմիեան իտէեօր: Վազիթէսինտէ գուսուր իտէնլէր տէն զա՞նղըսընա սիւալ օլուսա, խըտմէթինին թէմամիի իֆասը իշին պիր չալէ թարիֆ իտէպիլէճէկի մալիւմ տիր: Փաղաթ պէօլլէ չարէ թարիֆ իթմէք քէնտիսինին պէրալէթի զիմէթինէ մէտար օլսմալընա տայիր տիւնեաւտա հիշ պիր դայիտէ պիլէմէեօրում:

«Պիրտէ Շիրքէթ իտարէսի շուրասըն տախի միւթալա իթմէք լազըմ կէլիր իտի քի, մախսուս աւտամ թէտարիլ իթմէլէ, վէ իւսկիւտարտան Գանլըճաեա հայվան իլէ կէօնտէրմէլէ, վարազայը իրսալ իտէնլէրին նագլու վէ վազթի միւսալիմ մի տիր: Վէ միւսալիտ օլսա պիլէ, իհթիեաճ հինինտէ հէր քէս Պօղազիլ շինէ հայվան իլէ կիտիպ կէլէճէք օլտուգտան սօնրա, շիրքէթին վիճուտինէ նէ՞լուզըմ գալըր:

«Սապիլէն, Արնավուտ-քէօլինէ իշլէտիլէն վարօրլար, «իւկուսմուստան զիեաւտէ տիր» տէնիլմէսինէ իզթիլլա իտէն ճէվապը, Շիրքէթ իտարէսի Արնավուտ-քէօլիլ էհալիսինէ հալալէ իթմիշ տիր:

«Շիրքէթին քէնտի տալասընտա պիր գարիեէ էհալիսինին չէհատէթիլլէ իսթիլալէ գալըլըլտա, մուարիլէրինին միւտտասընա կէլինճէ, Ատա վէ իւսկիւտար վէ Անատօլու սէվահիլ իսալը նըն շէքեալաթըն իսթիմա իթմէք իսթէմէմէսի տախի իսթիլլապ օլուսմաճագ մէվաւտէն տիր:

«Իշլէթ իտարէնին վարազասընա ճէվա-

պը աճիզանէմ թաֆսիլաթը մէշուհէտէն իպարէթ օլուպ, իթիգաաթմաճ Շիրքէթի—խայրիեէ եա միւթէրիլլէրինին պաթլան միւտտաընը իսպաթ, վէ եամաթլուպլարընը իսաֆ իլէ, քէնտիլէրինի իսքեաթ իտէրէք, իզհարը հագգանիլէթ իթմէլի, վէ եախօտ քի ումուսմուշ Ֆայիտէսինէ մուխալիթ տալիս օլսա, քէնտի մէնֆաաթընը ալամագտան չէքինմէտիկինի իթիրաֆ իլլէմէլի տիր:

Թաւլէլէ Էֆեբէ:

— Միւվէզգիմիզ օլան Միրիճան ախպար տիւնքի կիւն նամիզաճ օլմասըլտա զագէթալարը տաղըտամամըշ օլտուղունտան, իհայէթլու միւլթէրիլլէրիմիզին մազուր պուեուրմալարընը ըէճա իտէրիզ:

— Տիւնքի Մանգուլմէմիզտէքի Էտիրլնէ մէքթուպունտա, «բամուգ զերաաթընը իլլու «կիթմէմէսինտէն» տէնիլլէճէք եէրտէ, սէհվէն «կիթմէսինտէն» տէնիլմիշ տիր:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Մանգուլ 228-ին Էֆեբէի պէլլէ:

«Ի սկզբան սրտիս պէս կը սիրէի Խմուսինս (որ ինչպէս ըսի, թէպէտեւ տըգեղ ալ էր): Բայց բարեկամ, իր անվայել վարմունքը որչափ առեւի ըրին ինձ զինքը»:

«Թէպէտ քիչ կը վաստկէի, բայց ամուսնութենէս առաջ շատ երջանիկ էի, որովհետեւ իմ խաղաղութիւնս վրդովող պարագայ մը չունէի երբեք, այլ հիմա, ա՛հ, դիտնայիր թէ ո՞րչափ դժբաղդ եմ»:

«Ընտանեկան երջանկութիւնն ու հրճուանքը ինձ համար իւթօփի մ'է, զոր ամուսնական կենացս մէջ երբեք վայելած չ'եմ: Սէրը՝ ասելութեան, իսլաղողութիւնը՝ խռովութեան եւ կեանքի քաղցրութիւնն ալ յուսահատութեան փոխաւած է»:

«Ամուսին առած կինս իւր անվայել ու խռովարար վարմունքներովն բարոյապէս զիս տառապելէ զատ՝ շատերու սընանկութեան գուռ բացող մօտայի եւ շուշալութեանը պատճառաւ նիւթապէս ալ զիս թշուառ ըրաւ: Որովհետեւ իր բերած 800 լիւրան երթալէ ետք՝ իմ արդար վաստակս ալ մէկտեղ զնաց»:

«Ահա, Պ. Սիսակ, էրիկ մարդոց ալ իրենց կնիկներուն ձեռքէն քաշածը՝ զոր համառօտիւ նկարագրեցի քեզ»:

«Ուստի կը խնդրեմ որ Հայ կանանց նկարագիրն ալ ընէք երբեմն, որ կրնայ օգտակար ըլլալ»:

1866, նոյեմ. 29

Բարեկամ
ՏԱՃԱՏ

Կարգացի եւ վերստին ուշադիր կարդացի այս նամակը, եւ... խմբագիր

միանգամայն հրատարակութեան ալ արժան դատեցի: Որովհետեւ իր մէջ այնպիսի ճշմարտութիւններ կը պարունակէ, որ իրաւամբ կրնայ օգտակար ըլլալ ամուսնացողներու՝ մանաւանդ ստակով ամուսնացողներու համար, որոց երեւակայած երջանկութիւնը իրական դժբախտութիւն մ'է ապագային համար:

Աս վնասակար սովորութիւնն ալ Յուսկան դրութեան մէկ հետեւութիւնն է:

Հայաստանի մէջ այս դրութեան հակառակն է, որովհետեւ հոս աղջկան ծընողքը փեսացուն ստակ կուտան: Իսկ հոն փեսացուն աղջկան ծնողացը:

Տես Հայաստանցւոյն վէհանձնութիւնը եւ Պօսեյլոյն շլամուութիւնը:

Այս շլամուութիւնը Հայերու բնական նկարագիրը չէ, այլ գաղթականութիւնը եւ ուրիշ հետեւած օտարամուլութիւնը դրօշմած է զայն Հայու սրտին մէջ: Հայր պարծելու շատ դեղեցիկ հանգամանքներ ունի, որ ընդ քօղով ծածկը ուած է ցարդ, եւ որ բարոյականութեան՝ եկեղեցւոյ՝ դաստիարակութեան եւ ընկերական վիճակի վերանորոգութիւնն իրոյս պիտի ածէ, ինչպէս նաեւ շատ ճշմարտութիւններ ալ:

Հիմա այս վիճակին մէջ դժբախդարար կանայք իրենց ամուսինէն եւ էրիկ մարդիկ ալ իրենց կնիկներէն կը գանգատին իրաւամբ:

Ասանկ պարագայի մէջ ինչ կուգայ մեր ձեռքէն, բարեկամ, բայց եթէ վերանորոգութեան պէտքն զգացնել ժողովուրդեան, գիտցնել անոր իրեն պակասութիւնները եւ յորդորել զայն բարեկարգութեան, որ կ'ստացուի միայն դաստիարակութեամբ:

1866 դեկտ. 1

Սէ...

ԻԼԱՆ

Ղայէթ հիւնէրլի սուրէթատէ վէ էհվէն Ֆիաթլա աեագ օեուսու մէշք իթմէք իսթէլէն Ֆամիլեալարըն Նաուլ թէաթրօսու գարշըսընտա լիւքսէմպուրկ նամ գազինօտա միւսիւ Ֆրանսօաեա միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օլունուր:

ՍԱՀԻԳ ՂԱՋԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱԳԵԱՆԷՍԻՍԵԷ
ՊԵՏ-ՕՂԼԻՍԵԱ ՅՕՂԼԻԻ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕՊԵԱ ԱՊԵՆԻԼԷ
ՊԵՏԱԶԵՐԼԵՐ ՊԱՐԵԸՈՐՏԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 467: